

FIȘA DISCIPLINEI

Anul universitar 2026-2027

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI
1.2 Facultatea	FACULTATEA DE TEOLOGIE ROMANO-CATOLICĂ
1.3 Departamentul	Teologie și studii socio-religioase
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclu de studii	Licență
1.6 Programul de studii/Calificarea	Studii religioase

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei				LIMBAJUL SAPIENȚIAL ÎN VECHIUL TESTAMENT			
2.2 Titularul activităților de curs				Lect. dr. Cristina Mareș			
2.3 Titularul activităților de seminar				Lect. dr. Cristina Mareș			
2.4 Anul de studiu	3	2.5 Semestrul	2	2.6 Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	Ob

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2 curs	1	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5 curs	14	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp					ORE
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					30
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					10
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					20
Tutorat					—
Examinări					2
Alte activități					...
3.7 Total ore studiu individual (= 3.9 – 3.7)					58
3.8 Total ore din planul de învățământ (= 3.4)					42
3.9 Total ore pe semestru (3.4. + 3.7 = 3.10 × 25)					100
3.10 Numărul de credite					4

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	—
4.2 de competențe	—

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	Sală dotată cu videoproiector / tablă / acces la internet. Materiale de curs puse la dispoziția studenților (prezentări, bibliografie).
5.2 de desfășurare a seminarului	Acces la textul biblic (ediții tipărite sau digitale). Prezentări individuale sau pe echipe. Utilizarea resurselor multimedia (platforme online, hărți, aplicații biblice).

6. Rezultatele învățării

Cunoștințe	- cunoașterea principalelor texte sapiențiale din Vechiul Testament (Proverbe, Iov, Ecleziastul, Înțelepciunea lui Solomon, Înțelepciunea lui Ben Sirah) și a contextului lor istoric, literar și
------------	---

	teologic. - înțelegerea caracteristicilor limbajului sapiențial (metafore, paralelisme, maxime, paradoxuri). - identificarea temelor centrale ale sapienței biblice (viață, moarte, suferință, dreptate, sensul existenței).
Aptitudini	- capacitatea de a analiza critic și de a interpreta un text sapiențial, utilizând metode exegetice de bază. - abilitatea de a corela înțelepciunea biblică cu alte domenii (teologie, filosofie, etică). - dezvoltarea exprimării academice prin referate și prezentări.
Responsabilitate și autonomie	- asumarea lecturii personale a textelor biblice sapiențiale. - capacitatea de a lucra independent și de a formula opinii argumentate pe teme teologice. - implicarea responsabilă în activitățile de seminar și colaborarea cu ceilalți colegi.

7. Conținuturi

7.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Introducere în înțelepciunea biblică Originea și specificul literaturii sapiențiale în Orientul Apropiat Antic. Definirea „înțelepciunii” (ebraicul <i>hokmāh</i> , grecescul <i>sophia</i>). 2. Etimologia și limbajul sapiențial Termeni-cheie: <i>hokmāh</i> (înțelepciune), <i>bînā</i> (înțelegere), <i>yir’ah</i> (frica de Domnul). Stiluri literare: proverbul, parabola, maxima, paralelismul poetic. 3. Cărțile sapiențiale din Vechiul Testament Proverbe, Iov, Ecclesiastul, Sirah (Ben Sira), Înțelepciunea lui Solomon. Context canonic și teologic. 4. Teologia fricii de Domnul „Frica de Domnul este începutul înțelepciunii” (Prov 1,7; Sir 1,11-20). Dimensiune religioasă și morală. 5. Omul drept și problema răului Cartea lui Iov: sensul suferinței și limitele rațiunii. Dialog între credință și experiență. 6. Sensul vieții și al timpului Cartea Ecclesiastului: „Deșertăciunea deșertăciunilor”. Timpul, efemeritatea și speranța. 7. Înțelepciunea ca dar al lui Dumnezeu Înțelepciunea lui Solomon 7–9. Înțelepciunea personificată ca atribut divin. 8. Etica în literatura sapiențială Proverbele ca pedagogie a vieții cotidiene. Valori morale: dreptate, prudență, cumpătate, relații sociale. 9. Înțelepciunea și creația Proverbe 8: Înțelepciunea prezintă la creație. Legătura dintre ordine cosmică și ordine morală. 10. Actualitatea limbajului sapiențial Relevanța sapienței biblice pentru cultura contemporană. Dialog cu filosofia și științele umane.	Prelegerea structurată, metoda euristică, dezbateră, problematizarea, resurse multimedia	Desfășurare fizică în clasă și posibilitate de conectare în videoconferință (Google Meet)

BIBLIOGRAFIE MINIMALĂ RECOMANDATĂ

Biblia sau Sfânta Scriptură, ediția Sinodală (IBMBOR, 2019) sau *Biblia* (versiunea catolică, ARCB, 2013).
Catehismul Bisericii Catolice (ARCB, 1993, ed. română).

Patristică și reflecții teologice

Sf. Vasile cel Mare, *Omilii la Psalmi* (IBMBOR, 2009).
Sf. Grigorie de Nyssa, *Despre fericiri* (în colecțiile patristice, trad. română).

Teologi moderni

Joseph Ratzinger (Benedict al XVI-lea), *Introducere în creștinism* (Galaxia Gutenberg, 2005).
Christoph Schönborn, *Omul creat și mântuit* (Galaxia Gutenberg, 2002).
Olivier Clément, *Rădăcinile libertății* (Deisis, 1998).
Cristina Mareș, *Teme biblice*, ARCB, 2018.
Cristina Mareș, Lucian Dincă, *Veni, sponsa mea!* ARCB, 2023.

7.2 Seminar/laborator	Metode de predare	Observații
1. Introducere în înțelepciunea biblică Seminar: Înțelepciunea în Orientul Apropiat Antic – comparație între proverbele biblice și textele egiptene/mesopotamiene.		Desfășurare fizică în clasă și posibilitate de conectare în videoconferință (Google Meet)
2. Etimologia și limbajul sapiențial Seminar: Termeni-cheie: <i>hokmāh</i> , <i>bînā</i> , <i>yir 'ah</i> – exercițiu de analiză lexicală în texte biblice.		
3. Cărțile sapiențiale din Vechiul Testament Seminar: Canon și context – ce loc ocupă Proverbele, Iov, Ecleziastul, Sirah și Înțelepciunea în tradiția biblică?		
4. Teologia fricii de Domnul Seminar: „Frica de Domnul” – dezbateri: teamă, respect sau încredere filială? Analiză pe texte (Prov 1,7; Sir 1,11-20).		
5. Omul drept și problema răului Seminar: Cartea lui Iov – studiu de caz: cum răspunde credința la problema suferinței nemeritate?	Prelegerea structurată, metoda euristică, dezbateri, problematizarea, resurse multimedia	
6. Sensul vieții și al timpului Seminar: Ecleziastul 3 – „Toate își au vremea lor”: exercițiu de aplicare la experiența contemporană a timpului.		
7. Înțelepciunea ca dar al lui Dumnezeu Seminar: Înțelepciunea personificată (Înt 7-9; Prov 8) – comparație cu Logosul din Noul Testament (In 1).		
8. Etica în literatura sapiențială Seminar: Proverbele ca „manual de viață” – identificarea valorilor morale actuale (dreptate, cumpătare, prudență).		
9. Înțelepciunea și creația Seminar: Proverbe 8 – Înțelepciunea la creație: reflecție despre ordinea cosmică și ecologie biblică.		
10. Actualitatea limbajului sapiențial Seminar: „Ce ne mai învață înțelepciunea astăzi?” – dezbateri interdisciplinară (filosofie, psihologie, etică).		

BIBLIOGRAFIE MINIMALĂ RECOMANDATĂ

Biblia sau Sfânta Scriptură, ediția Sinodală (IBMBOR, 2019) sau *Biblia* (versiunea catolică, ARCB, 2013).
Catehismul Bisericii Catolice (ARCB, 1993, ed. română).

Patristică și reflecții teologice

Sf. Vasile cel Mare, *Omilii la Psalmi* (IBMBOR, 2009).
 Sf. Grigorie de Nyssa, *Despre fericiri* (în colecțiile patristice, trad. română).

Teologi moderni

Joseph Ratzinger (Benedict al XVI-lea), *Introducere în creștinism* (Galaxia Gutenberg, 2005).
 Christoph Schönborn, *Omul creat și mântuit* (Galaxia Gutenberg, 2002).
 Olivier Clément, *Rădăcinile libertății* (Deisis, 1998).
 Cristina Mareș, *Teme biblice*, ARCB, 2018.
 Cristina Mareș, Lucian Dincă, *Veni, sponsa mea!* ARCB, 2023.
 Tarciziu-Hristofor Șerban, *Iluzie și libertate (Romani 1-8)*, ARCB, 2020; *Viață împlinită (Romani 9-16)*, ARCB, 2021

8. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Disciplina răspunde interesului comunității academice pentru studiul literaturii sapiențiale biblice, valorificând metode de analiză filologică, istorică și teologică recunoscute la nivel internațional. Conținuturile se corelează cu așteptările asociațiilor profesionale din domeniul teologiei și științelor umaniste, care promovează cercetarea interdisciplinară și aplicarea reflecției biblice la probleme culturale și etice actuale. Totodată, competențele formate – analiza critică a textelor, capacitatea de sinteză, gândirea etică – corespund cerințelor angajatorilor din domeniul educațional, cultural, eclezial și editorial, unde se caută specialiști cu pregătire biblică solidă și abilități de comunicare academică.

9. Evaluare

Tip activitate	9.1 Criterii de evaluare	9.2 Metode de evaluare	9.3 Pondere din nota finală
9.4 Curs	Înțelegerea conținuturilor teoretice prezentate la curs. Capacitatea de analiză și interpretare a textelor biblice și a documentelor magisteriale. Implicarea activă la seminar, participarea la discuții și prezentări. Realizarea unui eseu individual cu caracter științific. Capacitatea de sinteză și argumentare la examenul final.	Examen scris	50%
9.5 Seminar/ laborator	Prezentări tematice, participarea la discuții și analiza textelor. Eseu scris cu aplicarea metodelor hermeneutice comparative.	Evaluare continuă (intervenții), referat individual, prezentare	50%
9.6 Standard minim de performanță -identificarea principalelor cărți sapiențiale din Vechiul Testament și a temelor lor fundamentale (Proverbe, Iov, Ecleeziastul, Sirah, Înțelepciunea lui Solomon); - cunoașterea câtorva termeni-cheie ai limbajului sapiențial (<i>ḥokmāh, bînâ, yir'ah</i>); - capacitatea de a rezuma mesajul unui text sapiențial studiat la curs/seminar; - participa la cel puțin 70% din activități și obținerea notei minime 5/10 la evaluarea finală.			

Data completării

1 septembrie 2026

Semnătura titularului de curs

Lect. dr. Cristina Mareș,

Semnătura titularului de seminar

Lect. dr. Cristina Mareș,

Semnătura directorului de departament,

Pr. conf. dr. Tarciziu-Hristofor Șerban